

SENDİKALARI BEKLEYEN BÜYÜK TEHLİKE

Aydınlık Dergisi, 17 Ocak 2010

Yıldırım Koç

Türkiye’de sendikal yaşama ilişkin istatistikler saçmalıklarla doludur. Türkiye’yi tanımayan bir yabancı bu verilerden hareket ederek sendikal yaşama ilişkin sağlıklı değerlendirmeler yapabilmesi mümkün değildir. Bazıları yaptığını zanneder; saçmalar.

Bu saçmalıklardan biri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın her yıl 17 Ocak ve 17 Temmuz tarihlerinde yayımladığı verilerdir. Bu veriler, sendikalara üye işçilerin sayısı ile işkolundaki işçilerin sayısıdır.

17 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan istatistiklere göre, Türkiye’de 5,4 milyon işçi vardı ve bunların 3,2 milyonu sendikalıydı. Sendikalaşma oranı yüzde 60 idi.

Türkiye’deki işçi sayısı 5,4 milyonunun çok üstündedir. Türkiye’deki sendikalı işçi sayısı 3,2 milyonun yaklaşık dörtte biridir. Sendikalaşma oranı da (kamu çalışanlarını da katacak olursak) yüzde 13-14 düzeyindedir.

Ancak 17 Ocak 2009 tarihinden itibaren sendikalar büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacaklar.

Yürürlükteki mevzuatımıza göre, bir sendikanın bir işyerinde (veya işletmede) üyesi işçiler adına toplu pazarlık sürecini başlatabilmesi için, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ndan yetki alması gereklidir.

Ancak bir işyerine (veya işletmeye) ilişkin yetki işlemlerinin başlatılabilmesi için, ilgili sendikanın, söz konusu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde 10’unu üye kaydetmiş olması şarttır. Bu yüzde 10 barajını aşmayan sendika, bir işyerinde veya işletmede çalışan işçilerin tümünü üye yapmış bile olsa, orada toplu sözleşme yetkisi alamaz ve toplu pazarlık sürecini başlatamaz.

Bu düzenleme ve uygulama, temel sendikal hakların ihlalidir.

Bu anti-demokratik düzenleme, hile-i şeriyeye aşılmaktadır.

Sendikal yaşama ilişkin verilerin saçmalığı da buradan kaynaklanmaktadır.

Yüzde 10 barajının aşılabilmesi için, sendikaların üyesi işçilere ilişkin veri şişirilmekte, işçi sayısı düşürülmektedir.

Birçok sendika yüzde 10 barajını böylece aşabilmiş ve toplu pazarlık sürecini başlatabilmiştir.

Bu saçma veriler sayesinde çalışma mevzuatının bu anti-demokratik düzenlemesi bir ölçüde de olsa etkisiz kılınmıştır.

Ancak şimdi sendikalara yönelik saldırıda bu araç yeniden gündemdedir.

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası’nda 5838 sayılı Yasayla 28.2.2009 tarihinde bir değişiklik yapıldı. Yasanın 12. maddesinin 3. fıkrasına şu hüküm eklendi: “Bakanlık, yetkili sendikanın belirlenmesinde ve istatistiklerin düzenlenmesinde, kendisine gönderilen üyelik ve istifa bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumu’na yapılan işçi bildirimlerini esas alır.”

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bugüne kadar işçi sayısını kendi belirliyor ve hile-i şeriyenin bir parçası olarak, bu sayıyı küçük tutuyordu. Böylece elinde sendikalara karşı kullanabileceği bir silah oluyordu.

Halbuki işçi sayısının belirlenmesinde Sosyal Güvenlik Kurumu verilerinin esas alınması durumunda bu rakam bir anda yaklaşık iki katına çıkmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın Temmuz 2009 istatistiklerinde 5,4 milyon işçi gözükürken, SGK verilerinde 9,5 milyonun üzerinde işçi gözükmektedir. Sendikalara ilişkin Bakanlık istatistiklerinde SGK verileri kullanılınca, sendikalaşma oranları yaklaşık yarı yarıya inmektedir. Bu durumda, bazı işkollarında, sendikaların çok şişirilmiş üyelik rakamlarıyla bile yüzde 10 barajının aşılması mümkün olmayacaktır.

Yüzde 10 barajının altına düşen sendikalar, örgütlü oldukları işyerlerinde çalışan işçilerin tümünü temsil etseler bile, toplu pazarlık hakkını yitirecektir.

Ayrıca, yetki alamayan sendikaların üyelerinden işveren eliyle aidat toplamaları da (check-off) mümkün olmayacaktır.

Sendikaların bir türlü tepki göstermediği bu düzenleme, sendikalara ve işçilere yönelik çok ciddi bir saldırıdır. Sendikalarımız, böylesine büyük bir saldırıyı yürüten AKP iktidarına karşı daha açık ve kararlı bir mücadeleye girmek zorundadır.